

2.10 Hindamise korraldus ja gümnaasiumi lõpetamine

2.10.1 Teadmiste ja oskuste hindamine

(1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.

(2) Hindamise eesmärkideks on:

- toetada õpilase arengut;
- anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- gümnaasiumis anda alus otsuse tegemiseks kursuse läbimise ning gümnaasiumi lõpetamise kohta.

(3) Hindamisel võrreldakse õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

(4) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindale ja hinnangule.

(5) Õppeprotsessi vältel saadud hinded on erineva kaaluga. Ulatuslikumate suuliste, kirjalike ja praktiliste tööde / tegevuste eest saadud hinded (päevikus tähistatud arvestuslike hinnetena) on kokkuvõtval hindamisel suurema kaaluga.

(6) Kursuse algul teeb õpetaja õpilastele ja vanematele ainekaardi kaudu teatavaks õppeaines nõutavad teadmised ja oskused: mida hinnatakse (õpitulemused), kuidas hindamine toimub (hindamismeetod) ja hindamise kriteeriumid. Ainekaardid avalikustatakse õppeinfosüsteemis.

(7) Kursuse õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Kontrolltööde planeerimisel lähtutakse sotsiaalministri 27.03.2001.a. määruse nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 sätestatust. Gümnaasiumiastmes on kokkuleppel õpilastega lubatud erisusi kontrolltööde läbiviimise aegades. Aineõpetaja kannab kontrolltööde toimumise aja õppeinfosüsteemi kontrolltööde tabelisse.

(8) Hindamisel viie palli süsteemis:

- hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

(9) Vajadusel võib hinde täpsustamiseks kasutada märke „+” ja „-”. Kokkuvõtval hindamisel neid märke ei kasutata. Lisaks numbrilistele hinnetele võib õppeinfosüsteemis kasutada tähiseid A (arvestatud) ja MA (mittearvestatud).

(10) Gümnaasiumiastmes hinnatakse õpilaste ainealaseid teadmisi ja oskusi kõigis kohustuslike õppeainete ja kooli poolt määratud valikainete kursustes viie palli süsteemis. Õpilaste poolt valitud valikainete korral võib hinnata numbriliselt viie palli süsteemis või mitmeeristavalt („arvestatud” ja „mittearvestatud”).

(11) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

(12) Kui õpilasele on kehalises kasvatuses meditsiiniliste näidustuste tõttu erinõudeid, hinnatakse antud õppeaines õpilase teoreetilisi teadmisi.

(13) Kui hindamisel tuvastatakse mahakirjutamine või kõrvalise abi kasutamine (sh plagieerimine, lubamatu koostöö, töö kopeerimine jmt), hinnatakse kirjalikku tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hindegaga „nõrk” ning õpetajal on õigus keelduda õpilasele järelevastamise võimaluse andmisest.

(14) Kui ulatuslikumat suulist, kirjalikku või praktilist tööd / tegevust (päevikus märgitud arvestuslik hinne) on hinnatud hindegaga «puudulik» või «nõrk», antakse õpilasele võimalus ühekordseks järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise / järeltöö sooritamise tähtaeg märgitakse õppeinfosüsteemi päevikusse.

(15) Kirjalikke järeltöid saab sooritada järelevastamiseks ettenähtud ajal kursuse jooksul. Järelevastamised toimuvad üks kord nädalas ja toimumise ajad tehakse õpilastele teatavaks perioodi alguses. Õpilastel tuleb järeltöö sooritamiseks registreeruda stuudiumis vähemalt kaks päeva enne järelevastamise aega. Suulised ja praktilised järeltööd viib läbi aineõpetaja. Enne järeltöö sooritamist on õpilasel õigus aineõpetaja konsultatsioonile. Järeltöö hinne kantakse õppeinfosüsteemi päevikus samasse lahtrisse esialgse töö hindegaga (kasutades /).

(16) Kui õpilasel on jäänud õppeülesanne tegemata / esitamata / hindamata, lisatakse õppeinfosüsteemi päevikusse märged „T” („tegemata”) ja kommentaar, millega teavitatakse õpilast ja vanemat selle sooritamise / esitamise vajalikkusest ja tähtsusest. Kui õpilasel on kursuse lõpuks mõjuva põhjusega sooritamata nõutavad ulatuslikumad tööd, arvestatakse need sooritatuks hindade „nõrk” ning vastav hinne kantakse õppeinfosüsteemi päevikusse.

(17) Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase vanemal on õigus hinnet vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist (sisestamist õppeinfosüsteemi päevikusse), esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmise päevast.

2.10.2 Õppimist toetav hindamine (kujundav hindamine)

(1) Õppimist toetava (kujundava) hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Õppimist toetava hindamise käigus antud tagasiside toetab õpitulemuste omandamist õppeprotsessi jooksul. Õppimist toetav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämist ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Saku Gümnaasiumis reageeritakse juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtustega ning heade tavadega.

(3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

(4) Õppimist toetava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi, millesse õpilane kogub töid erinevatest õppeainetest. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

2.10.3 Kokkuvõtva hindamise korraldus gümnaasiumis

(1) Kokkuvõtval hindamisel koondatakse hinded kursusehinneteks ning õppekava kursuste läbimisel koondatakse kursusehinded kooliastmehinneteks. Õpilasele kohustuslike kursuste korral kasutatakse viie palli süsteemi. Õpilase poolt valitud valikainete kursuse- ja kooliastmehinnete korral võib kasutada hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud” ning neid ei teisendata viie palli süsteemi.

(2) 10.–12. klassi õpilast ja piiratud teovõimega õpilase vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest iga kursuse lõpul õppeinfosüsteemi päeviku kaudu ning õppeperioodi lõpul ka paber kandjal klassitunnistuse kaudu.

(3) Õpilasel, kellele tuleks välja panna kursusehinne „puudulik“ või „nõrk“ või kursusehinne jääks välja panemata, on võimalik kokkuleppel aineõpetajaga sooritada kursuse materjali kohta hindeline arvestus kolme nädala jooksul peale kursuse lõppu või vastavalt individuaalses õppekavas sätestatule. Kursuse arvestuse sooritamise korraldab aineõpetaja. Sooritatud arvestuse hinne loetakse kursusehindeks.

(4) Õpilasel on kokkuleppel aineõpetajaga võimalik sooritada kolme nädala jooksul pärast kursuse lõppu arvestus kursusehinde parandamiseks. Sooritatud arvestuse hinne loetakse kursusehindeks.

(5) 10. - 12. klassi õpilane, kes on puudunud kuus või enam tundi kursuse mahust, sooritab kolme nädala jooksul peale kursuse lõppu hindelise arvestuse, mille hinne loetakse kursusehindeks. Kursuse arvestuse sooritamise korraldab aineõpetaja. Arvestuse määramisel ei loeta kuue tunni hulka kooli ja Eesti esindamisega (eelnevalt esitatud tõend korraldajalt) seotud puudumisi.

(6) Gümnaasiumiastme õpilasel on õppeperioodi jooksul mõjuvatel põhjustel võimalik taotleda kursusehinnete väljapanekut individuaalse ajagraafiku alusel. Vastava taotluse (vajadusel koos kinnitavate dokumentidega) esitab õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem õppealajuhatajale.

(7) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine kursusehinne või -hinnang jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse kooliastmehinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või antakse tulemustele hinnang „mittearvestatud“.

(8) Kursusehinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle, klassikursust kordama või kustutada kooli õpilaste nimekirjast. 10. ja 11.klassi õpilane, kelle on kõik välja pandud kursusehinnad „väga hea“, „hea“, „rahuldav“ või „arvestatud“, viiakse üle järgmisesse klassi. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise või täiendavale õppetööle jätmise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

(9) Gümnaasiumiastme õpilasele, kellel on välja pandud kursusehinne „nõrk“ või „puudulik“ või hinnang „mitterahuldav“, määratakse täiendav õppetöö. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja antud õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu vähemalt 10 õppepäeva jooksul. Väljapandud kursusehinnet on võimalik muuta pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(10) 10. ja 11. klassis kantakse üleminekueksami hinne klassipäevikusse ja tunnistusele. Üleminekueksami hinnet arvestatakse kooliastmehinde väljapanekul. 10. ja 11. klassi õpilane, kelle üleminekueksami hinne on „puudulik“ või „nõrk“, peab klassikursuse lõpetamiseks sooritama järeleksami hiljemalt jooksva õppeaasta 25.augustiks.

(11) 10. ja 11. klassi õpilane kustutatakse kooli nimekirjast, kui talle on õppeaasta jooksul kolmes või enamast õppeaines välja pandud üle poolte kursusehinnetest „puudulik“ või „nõrk“, tal on õppeaasta lõpuks sooritamata täiendav õppetöö või üleminekueksam.

(12) 12. klassi õpilasele pannakse kooliastmehinded välja õppeperioodi lõpus, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle. Õppeainetes, milles õpilasele määrati täiendav õppetöö, pannakse kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.

(13) 12.klassis peavad vähemalt „rahuldava“ kooliastmehinde väljapanekuks antud õppeaastal iga õppeaine kõik kursused olema sooritatud hindele „rahuldav“, „hea“ või „väga hea“. 12. klassi õpilasele, kellele tuleks välja panna kooliastmehinne „nõrk“ või „puudulik“, määratakse täiendav õppetöö ning kooliastmehinded pannakse välja arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(14) 12.klassi õpilane kustutatakse kooli nimekirjast kui ta ei ole õppeaasta lõpuks täitnud gümnaasiumi lõpetamise tingimusi.

(15) Gümnaasiumiastme õpilase võib õppenõukogu otsusega jätta erandjuhul klassikursust kordama koostades vajaduse korral talle järgmiseks õppeaastaks individuaalse õppekava.

(16) Õpilase järgmise klassi üleviimise, klassikursuse kordama jätmise või kooli nimekirjast kustutamise otsustab õppenõukogu hiljemalt õppeaasta lõpuks.

(17) Õpilastele, kellele on koostatud individuaalne õppekava, millega on ette nähtud erisused õppetöö ajas ning järgmise klassi üleviimise ajas, ei kohaldata punktides (8), (10) ja (16) sätestatud tähtaegu.

2.10.4 Gümnaasiumi lõpetamine

(1) Gümnaasiumi lõpetab õpilane:

- 1) kelle kooliastmehinded on vähemalt „rahuldavad“ või valikkursuste puhul „rahuldavad“ või „arvestatud“;
- 2) kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid või võõrkeele riigieksamiga võrdsustatud rahvusvahelise keeletesti / eksami;
- 3) kes on sooritanud vähemalt „rahuldavale“ tulemusele gümnaasiumi koolilõpueksami;
- 4) kes on sooritanud vähemalt „rahuldavale“ tulemusele õpilasuurimuse või praktilise töö.

(2) Gümnaasiumi lõpetamiseks peab õpilasel 10.–12. klassi jooksul olema hinnatud vähemalt 96 kursust.

(3) Õpilased, kes on lõpetanud põhikooli vene või muu õppekeelega koolis või klassis ja on asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, või õpilased, kes on vene või muu õppekeel ega gümnaasiumist või gümnaasiumiklassist asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, võivad valida, kas sooritavad eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami.

(4) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud riiklikus õppekavas sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.